

Донецька обласна державна адміністрація
Департамент освіти і науки
Донецький обласний палац дитячої та юнацької творчості

Народна іграшка - пташка

Наталія Савіна,
керівник гуртка «Світ рукоділлі»

Слов'янськ – 2023 р.

Іграшки... Це найкраще, що є у дітей, це їх найцінніші друзі, яким вони довіряють свої найпотаємніші думки. З ними вони пізнають навколишній світ, не пориваючи із казковим, мрійливим світом дитинства.

Народна іграшка – один із найдавніших видів декоративно-ужиткового мистецтва, що належить до унікальних явищ культури. Вона прикрашає наш побут, є предметом дитячої гри, засобом виховання та розвитку дитини, об'єктом творчості, сувеніром.

В народній іграшковій культурі України птахи займають значне місце і виробляються за різними технологіями. Мають як узагальнений образ пташки-мотанки, так і виокремлені стилізовані образи птахів – кожен з них має свою історію та значення в культурі, побуті і відповідно свої особливості виготовлення. Пташка асоціативно поєднувалась із символом мрії, творчості. Вважалося, якщо з нею гратися і вірити в свою мрію, то вона здійсниться.

Найбільш поширеними, масовими є іграшки свищики з глини (свистунці, свистала, свистілки), серед яких найчастіше зустрічаємо свищиків-птахів. Вони мають найпростішу архаїчну форму, для якої характерні відсутність зайвої деталізації, підкреслення об'ємності та схематичності тулубів й узагальнено типізоване вирішення голів. Птахи-свищики архаїчного типу вироблялися практично в усіх гончарських промислах України: на Поділлі та Львівщині, в Опішному й Косові, на Харківщині й Київщині. Відрізняються вони лише за розміром і декором. Функція цих іграшок, крім ігрової, ще й пізнавально-виховна. Іграшки-свищики, як і взагалі іграшки з глини, виготовлялися скрізь, де були гончарі. Але найбільш відомі гончарські центри, вироби яких позначені стильовою та образною своєрідністю, певними сюжетними й орнаментальними уподобаннями, це - Опішне (Полтавщина), Косів (Івано-Франківщина), Ічня (Чернігівщина), Громи (Черкащина), Дибинці, Васильків (Київщина), Бар, Бубнівка, Адамівка (Поділля), Миколаїв, Стара Сіль (Львівщина), Валки (Харківщина), Цвітна (Кіровоградщина), Вишнівець, Гончарівка (Тернопільщина). Нині іграшки гончарів цих осередків стали музейними експонатами та окрасою приватних зібрань.

Інструкційна карта

Виготовлення народної іграшки «Птах»

(для дітей молодшого шкільного віку з порушенням зору)

Інструменти та матеріали:

- Зразок птаха
- Гофрований картон
- Простий олівець
- Фетр синього кольору
- Шнур помаранчевого кольору
- Клей-пістолет
- Схеми для вишивки
- Канва
- Голка для вишивання
- Ножиці
- Акрилові нитки помаранчевого кольору для вишивання

№ з/п	Послідовність виконання роботи	Графічне зображення
	Зразок	
1.	Підготовлюємо необхідні матеріали та інструменти для роботи, підбираємо фетр, нитки відповідного кольору	
2.	Вирізаємо три заготовки з гофрованого картону за	

	зразком	
3.	Вирізаємо отвір у формі крила у 2 заготовках	
4.	Обводимо заготовку на фетрі синього кольору	
5.	Вирізаємо заготовку з фетру, відступаючи від контуру 1 см	

		
6.	<p>Наклеюємо фетрову заготовку на картону за допомогою клеєвого пістолета</p>	
7.	<p>Вишиваємо два однакових елемента орнаменту за будь-якою схемою</p>	
8.	<p>Приклеюємо вишитий елемент орнаменту на третю заготовку пташки по середині тулуба, на місце крила. Зайве обрізаємо</p>	

9.	Склеюємо три деталі пташки між собою	
10.	Оздоблюємо краї пташки за допомогою шнура	
11.	Приклеюємо пташці око	